

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 3 ΙΟΥΝΙΟΥ 2022
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ**

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Α

Α1. ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Είναι σημαντικό να μαθαίνουμε ιστορία επειδή:

- Αποτελούμε απότοκό της
- Το πνεύμα μας αντλεί το υλικό του από το παρελθόν
- Τα όρια της ζωής μας έχουν τεθεί από τους προγόνους αφού αυτοί έχουν διαπλάσει τον πολιτισμό και το κοινωνικό περιβάλλον μας
- Υφίσταται μια όσμωση ανάμεσα σε εμάς και στο παρελθόν με άμεση επίδραση στο μέλλον
- Αδήριτη ανάγκη η γνώση του παρελθόντος για την αντίληψη του παρόντος
- Αυτή συνιστά δίαυλο αυτοσυνείδησης όσον αφορά στο επίπεδο του συνόλου με απόρροια την κατανόηση του πολιτισμού, και συγκεκριμένα για την αποφυγή προηγούμενων σφαλμάτων

(89 λέξεις)

ΘΕΜΑ Β

Β1.

- α. Λάθος
- β. Λάθος
- γ. Σωστό
- δ. Σωστό
- ε. Σωστό

Β2.

α) Ο τίτλος του κειμένου 1 «Γιατί μαθαίνουμε ιστορία;»

- είναι δηλωτικός
- έχει τη μορφή ερωτήματος.
- χρησιμοποιείται α' πληθυντικό πρόσωπο και ενεργητική σύνταξη (μαθαίνουμε)
- χρήση υποτακτικής (να μαθαίνουμε)
- δίνεται έμφαση στο «γιατί»

Επικοινωνιακός ρόλος:

- προϊδεάζει για το περιεχόμενο του κειμένου που ακολουθεί
- διεγείρει το ενδιαφέρον του αναγνώστη
- καλεί τον αναγνώστη να προβληματιστεί και να αναλογιστεί για το ζήτημα της αξίας της ιστορικής γνώσης
- ευαισθητοποιεί
- αφυπνίζει και κινητοποιεί

β) Υφολογικό αποτέλεσμα χρήσης ευθέως λόγου:

- ενισχύεται η παραστατικότητα, η ζωντάνια
- προσδίδεται φυσικότητα αλλά και εγκυρότητα, αξιοπιστία
- προσδίδεται διαλογικός χαρακτήρας
- το ύφος γίνεται οικείο, άμεσο, προφορικό
- παρουσιάζεται υφολογική ποικιλία

Β3. Γλωσσικές επιλογές :

- χρήση α' ενικού προσώπου «για να επανέλθω», «για να δώσω»
- ασύνδετο : «Τιμά...κάθε αγνοούμενο», « Και ιδού...ασυνόδευτες» , «ιδού η νύφη...ενηλικίωση»
- προσωποποίηση: «Πάει παντού», «Τιμά τους ήρωες...συντονίζει...παρελαύνουν...»
- σημεία στίξης : αποσιωπητικά : «δε θέλουν να ξεχαστούν...» , χρήση παύλας «τα γενέθλιά τους- αυτές κι αν θέλουν»

Εναλλακτικά

- ελλειπτικός λόγος, βραχυπερίοδος λόγος : «Και σε χαρές και σε απώλειες», «Πάει παντού»
- παρομοίωση : «είναι ένα δωρεάν μεταφορικό μέσο με το οποίο μεταφέρεται το πολυπληθές παρελθόν εδώ στο παρόν»
- μεταφορά: «να επανέλθω στα γήινα»
- επανάληψη: «ιδού», «γενέθλια», «άλλες»

Λειτουργία:

Με τη χρήση α' ενικού προσώπου:

- προσδίδεται εξομολογητικός, βιωματικός , προσωπικός χαρακτήρας
- επιδιώκει τη μέθεξη / συμμετοχή του αναγνώστη στις σκέψεις της, τα βιώματά της
- αμεσότητα

Με τη χρήση του ασύνδετου : «Τιμά...κάθε αγνοούμενο», « Και ιδού...ασυνόδευτες» , «ιδού η νύφη...ενηλικίωση» :

- προσδίδεται δραματικότητα, ροή στο κείμενο, ζωντάνια, παραστατικότητα, πυκνότητα
- συσσωρεύονται εικόνες που αισθητοποιούν το πατριωτικό του συναίσθημα... δημιουργούνται συναισθήματα εθνικής υπερηφάνειας για το ένδοξο παρελθόν σε κομβικά σημεία της ιστορικής πορείας του Ελληνικού λαού (Θερμοπύλες, άγνωστο στρατιώτη)

Με τη χρήση της παρομοίωσης : «είναι ένα δωρεάν μεταφορικό μέσο με το οποίο μεταφέρεται το πολυπληθές παρελθόν εδώ στο παρόν»

- αισθητοποιείται παραστατικά, γλαφυρά η σύνδεση του παρόντος με το παρελθόν μέσω των επετείων
- δημιουργούνται συνειρμοί στον αναγνώστη , αισθητική απόλαυση

Σημεία στίξης

Με τη χρήση αποσιωπητικών : «δε θέλουν να ξεχαστούν...»

- υπαινιγμός για τις επετείους δυσάρεστων, επώδυνων γεγονότων και των αντίστοιχων συναισθημάτων που τις θυμίζουν
- η συγγραφέας ενδεχομένως διακόπτει το λόγο στη θύμηση δικών της αλγεινών / θλιβερών γεγονότων
- ο αναγνώστης καλείται να φέρει στη μνήμη του «απώλειες» που επιθυμεί να ξεχάσει

ΘΕΜΑ Γ

Γ1.

Το τανάλι είναι ένα οικογενειακό κειμήλιο που αντιπροσωπεύει διάφορες εκφάνσεις της οικογενειακής ζωής. Συνδέει τις τρεις γενιές γυναικών, συμβολίζει τους οικογενειακούς δεσμούς και μεταφέρει αναμνήσεις από το παρελθόν. Η προγιαγιά το δημιούργησε στον αργαλειό , η γιαγιά της αφηγήτριας το είχε λάβει ως προίκα, η μητέρα της αφηγήτριας το χρησιμοποιούσε ως φοιτήτρια. Μάλιστα για την τελευταία ήταν συνδεδεμένο με τη νεότητά της, καθώς το αξιοποιούσε ως τσάντα στα φοιτητικά της χρόνια γιατί εξέφραζε τις οικολογικές της ευαισθησίες. Για αυτήν αρχικά δεν ήταν ένα κομμάτι του παρελθόντος αλλά κάτι της «μόδας», αν και άβολο στη χρήση του. Στη συνέχεια όμως ήθελε να το «ξεφορτωθεί» και να απαλλαχτεί από το συναισθηματικό του φορτίο.

Για το τελευταίο ερώτημα ζητείται η προσωπική άποψη των παιδιών. Επομένως κάθε τεκμηριωμένη απάντηση είναι αποδεκτή.

Κειμενικοί δείκτες που θα μπορούσαν ενδεικτικά να αξιοποιηθούν:

- Ομοδιηγητικός αφηγητής
- Αναδρομική αφήγηση: «Στα φοιτητικά της χρόνια... επίσης»
- Ευθύς λόγος: « Πράγματα για μια ζωή»
- Βραχυπερίοδος λόγος: «Προεισαγωγικά...θύμιζε»
- Αντίθεση: αργαλειός – τηλεόραση
- Περιγραφή: « Ήταν βαμμένο ... σχέδια»

ΘΕΜΑ Δ

Δ1.

Επικοινωνιακό πλαίσιο: Άρθρο σε ιστοσελίδα

Η αφορμή του άρθρου δίνεται στην εκφώνηση του θέματος

Ζητούμενο 1: Αξία ιστοριογνωσίας

- ανάπτυξη της κριτικής σκέψης, προβολή διδαγμάτων μέσα από τα αποτελέσματα του φανατισμού και του πνευματικού σκοταδισμού, πλουτισμός της γνώσης, αποτροπή αναχρονιστικών και παρωχημένων αντιλήψεων, άνοδος πνευματικού επιπέδου.
- καλλιέργεια ιδανικών και υψηλών ηθικών αξιών, συνειδητοποίηση του χρέους απέναντι στους μεταγενέστερους, αποκάλυψη της ηθικής γύμνιας των καιρών μας, ενίσχυση συναίσθησης καθήκοντος.
- άντληση προτύπων αυτοκριτικής και αυτογνωσίας, ισχυροποίηση πνεύματος αισιοδοξίας και δημιουργικότητας, αφετηρία ανάληψης δημιουργικών πρωτοβουλιών, απαραίτητων για τον εξοβελισμό της μονοτονίας από τη σύγχρονη πραγματικότητα.
- ενίσχυση ενότητας και πνεύματος συνεργασίας μεταξύ των ανθρώπων, αναβάθμιση κοινωνικών θεσμών, έκλειψη ή αποφυγή νοσηρών κοινωνικών φαινομένων
- εδραίωση καλύτερης λειτουργίας της δημοκρατίας, συμμετοχή πολιτών στα κοινά, αποφυγή άμβλυσης πολιτικής σκέψης, ισχυροποίηση ρόλου πολίτη συνειδητοποιώντας το ρόλο του στην οργανωμένη πολιτεία
- εξαγωγή πολύτιμων συμπερασμάτων που βοηθούν στην εξέλιξη των γραμμάτων, των επιστημών, συνειδητοποίηση της αξίας της γλώσσας, ώστε να αντιμετωπιστεί η εμπορευματοποίηση της πολιτιστικής παραγωγής.
- επίτευξη επαφής με τις ρίζες μας, ενίσχυση εθνικής συνείδησης, ενδυνάμωση εθνικού φρονήματος. Προβολή προτύπων σε νέους που μαθαίνουν τι σημαίνει παράδοση και αγωνίζονται για την προάσπισή της
- διευκόλυνση επικοινωνίας λαών, αποφυγή πολέμων, εδραίωση ειρήνης. Δυνατότητα εξέλιξης της οικονομίας, κοινή προσπάθεια για την αντιμετώπιση σύγχρονων προβλημάτων (ανεργία, πείνα τρίτου κόσμου)

Ζητούμενο 2: βιωματικοί τρόποι καλλιέργειας του ενδιαφέροντος για το ιστορικό παρελθόν

- διάλογος στο μάθημα της Ιστορίας κι όχι καθηγητικός μονόλογος.
- σύνδεση με το παρόν (εισβολή Χίτλερ στην Τσεχία – εισβολή Πούτιν στην Ουκρανία)
- αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών στο μάθημα/ αναζήτηση με καθοδήγηση του καθηγητή πληροφοριών στο διαδίκτυο και απαγκίστρωση από το ένα σχολικό εγχειρίδιο (πολλαπλό εγχειρίδιο) ώστε να καλλιεργηθεί η αγάπη για το μάθημα.
- εκδρομές- επισκέψεις σε χώρους ιστορικού ενδιαφέροντος ή ιστορικής μνήμης .
- εικονικές περιηγήσεις σε μουσεία ή μνημεία.
- συμμετοχή σε ξεναγήσεις, σε προγράμματα που διοργανώνονται σε μουσεία (π.χ νυχτερινές περιηγήσεις)
- δραματοποίηση/ θεατρικό παιχνίδι
- ουσιαστική αντιμετώπιση εθνικών εορτών και όχι τυπολατρία. Ανάλυση πρωτοβουλιών από μαθητικές κοινότητες, συμμετοχή πολλών μαθητών και επίδειξη του δέοντα σεβασμού.
- παρακολούθηση ενημερωτικών εκπομπών και ντοκιμαντέρ από τα Μ.Μ.Ε. (εκπαιδευτική τηλεόραση)
- δημιουργική γραφή (π.χ είσαι Εβραίος στη ναζιστική Γερμανία)
- ανάθεση ερευνητικών εργασιών : συνεντεύξεις επιζώντων, συλλογή και έκθεση φωτογραφικού υλικού και προβολή στην τοπική κοινωνία
- υιοθέτηση μνημείου

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

ΠΑΠΠΑ ΕΛΕΝΗ

ΜΑΡΙΝΟΥ ΡΩΞΑΝΗ

ΤΣΙΒΓΕΛΗ ΙΩΑΝΝΑ